

bereid waren, die kort verband-acte in een lang verband-acte om te zetten ter wille van hun uitzending naar Indië; dat werd door praktisch allen geweigerd.¹ In een van de laatste vergaderingen van de Raad voor Oorlogvoering van het kabinet-Schermerhorn zei Meynen, de minister van oorlog, 'dat het verzet bij de troep tegen uitzending naar Nederlands-Indië steeds toenemende is, ook onder de nieuwe lichting.'² In juli, na de vorming van het kabinet-Beel, toonde een onderzoek van de publieke opinie aan dat op de vraag 'Bent u het er mee eens dat onze soldaten naar Indië worden gezonden?' door 50% van de mannen en 36% van de vrouwen 'ja' geantwoord was en door 41% van de mannen en 44% van de vrouwen 'neen' (9% van de mannen en 20% van de vrouwen zeiden: 'geen oordeel'). Er waren voorts velen die op grond van gewetensbezwaren vrijstelling vroegen – veel meer dan Nederland voor de Tweede Wereldoorlog had gekend³, en vooral door van de CPN en de EVC uitgaande agitatie werd de tegen troepenuitzending gerichte stemming militanter⁴, toen bekend werd dat, na de z.g. kwartiermakers die al onderweg waren, een eerste contingent van de Zeven december-divisie, ca. drieduizend man sterk, spoedig met de 'Boissevain' Amsterdam zou verlaten – het vertrek was bepaald op maandag 24 september. Men wist in brede kringen dat dat vertrek naderde doordat dat eerste contingent kort tevoren inschepingsverlof had gekregen: de betrokken dienstplichtigen moesten zich op maandag 17 september weer in de kazernes aanmelden vanwaar zij naar de 'Boissevain' zouden worden overgebracht. Op die maandag nu ontbrak bijna 40%, op dinsdag nog steeds meer dan 30% – die avond hield generaal Kruls een radiotoespraak waarin hij niet naliet te zeggen dat allen die niet alsnog opkwamen, als deserteurs zouden

¹ Ook voor dienstneming bij een gerenommeerde eenheid als het Korps Mariniers voelden maar weinigen. De mariniersbrigade had eind '45 Amerika moeten verlaten nog voordat zij op de gewenste sterkte was gebracht. In '45 hadden zich tallozen als vrijwilligers aangemeld maar toen midden '46 gepoogd werd, de brigade met ca. tweeduizendvijfhonderd beroepsmariniers uit te breiden, kreeg men er slechts ca. vijfhonderd bijeen. ² Raad voor Oorlogvoering: Notulen, 24 sept. 1946, *NIB*, dl. IV, p. 332 e.v. ³ Hoeveel om die reden in '46 om vrijstelling vroegen, is niet bekend – wel weten wij dat het er in totaal in de jaren '46, '47, '48 en '49 ruim negentienhonderd zijn geweest. Een kleine veertienhonderd van dezen handhaafden hun bezwaren. Nadien werd de gegrondheid van die bezwaren in bijna achthonderd gevallen erkend. Van de resterende ca. zeshonderd bezwaarden werd door ruim driehonderd de militaire dienst ook in tweede instantie pertinent geweigerd – zij kwamen voor de Krijgsraad. ⁴ Er werden in die tijd van de zijde van de CPN, wellicht ook van andere links-revolutionaire groeperingen, paperassen doorgegeven waarop stond wat men moest doen om voor de dienst medisch te worden afgekeurd.